

Mjölby kommun

Riktlinjer för serverings-, provsmaknings- och gårdsförsäljningstillstånd enligt alkohollagen

Beslutad av: Omsorgs- och socialnämnden

Beslutsparagraf: § 117/2025-06-17

Diarienummer: OSN/2025:144

Dokumentansvarig nämnd: Omsorgs- och socialnämnden

Dokumentansvarig handläggare: Förvaltningschef

Vision

Policy

Strategi

Plan

Riktlinje

Innehåll

1.	Inledning.....	4
1.1	Alkohollagen - en social skyddslagstiftning	4
1.2	Kommunens ansvar.....	4
1.3	Övergripande lagstiftning	5
2.	Syfte	5
3.	Riktlinjens innehåll.....	5
4.	Ansvar och uppföljning	6
5.	Handläggning av ansökningar om serveringstillstånd	6
5.1	Ansökan	6
5.2	Handläggningstid	6
5.3	Avgifter	7
5.4	Kunskapsprov	7
5.5	Remissyttrande	7
5.5.1	Polismyndigheten	7
5.5.2	Miljökontoret	8
5.5.3	Räddningstjänsten	8
5.5.4	Skatteverket och Kronofogdemyndigheten	8
5.6	Villkor vid meddelande av serveringstillstånd	8
5.7	Dryckessortiment.....	9
5.8	Olägenheter och riskbedömningar.....	9
5.9	Serveringstider	9
5.10	Uteservering	10
5.11	Gemensamt serveringsutrymme	11
5.12	Ordningstvakter	11
5.13	Verksamhetens inriktning	11
5.14	Kök och matutbud	11
5.15	Serveringstillstånd för cateringverksamhet	11
5.16	Pausservering	12
5.17	Provsmakning	12
5.18	Tillstånd för servering till slutna sällskap	12
5.19	Tillfälligt tillstånd för servering till allmänheten	12
5.20	Alkoholservering vid idrottsevenemang.....	12
6.	Handläggning av ansökningar om gårdsförsäljningstillstånd	13

6.1	Inledning.....	13
6.2	Rättsregel	13
6.3	Kommunens tillämpning.....	14
7.	Utbildning i ansvarsfull alkoholservering	14
8.	Marknadsföring	14
9.	Tillsynsverksamhet.....	15
10.	Källförteckning.....	16

1. Inledning

1.1 Alkohollagen - en social skyddslagstiftning

Av alkohollagens förarbeten framgår att den svenska alkoholpolitikens övergripande mål är att främja folkhälsan genom att minska alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar. Målet ska nås genom insatser som motverkar skadligt dryckesbeteende och bidrar till en minskad total alkoholkonsumtion. Ett av de främsta och mest grundläggande politiska instrumenten för att nå målet är en restriktiv alkohollagstiftning. En väl fungerande lagstiftning ökar möjligheten att kontrollera hanteringen av alkohol i samhället, och särskilt begränsa tillgängligheten till alkohol i vissa miljöer och sammanhang. Det är till exempel särskilt angeläget att regelverket ger barn och unga det skydd de behöver.¹

1.2 Kommunens ansvar

Alkohollagen är i första hand en social skyddslagstiftning som syftar till att begränsa alkoholens skadeverkningar. Det innebär att sökande inte har någon generell rättighet att beviljas serveringstillstånd. Varje ansökan om serveringstillstånd prövas individuellt mot bakgrund av en alkoholpolitisk helhetssyn, som grundar sig på alkohollagens bestämmelser och kommunens riktlinjer. Vid tillståndsprövningar kan det uppstå svåra intresseavvägningar, men alkoholpolitiska hänsyn ska ha företräde framför företags-ekonomiska eller näringspolitiska aspekter. Alkohollagen är tvingande, vilket innebär att kommunen inte får bevilja serveringstillstånd om sökande av någon anledning inte uppfyller alkohollagens krav och dess anslutande bestämmelser.²

Av alkohollagen framgår att kommunen är tillstånds- och tillsynsmyndighet avseende serveringstillstånd. I Mjölby ligger ansvaret på Omsorgs- och socialnämnden. Kommunen ska tillhandahålla information om gällande bestämmelser på alkohol-området. Kommunen ska därutöver tillhandahålla riktlinjer för de fall då alkohollagen ger utrymme för lokal anpassning av när och var servering av alkoholdrycker kan tillåtas.³

På Mjölby kommuns webbsida ska det finnas relevant och uppdaterad information om serveringstillstånd. Kommunen är med och anordnar årliga utbildningstillfällen i ansvarsfull alkoholservering. Kommunen kan också vid behov anordna krögarmöten där tillståndshavare, tjänstemän och politiker ges möjlighet till informationsutbyte och diskussion.

¹ prop. 2009/10:125, s. 56.

² prop.1994/95:89, s. 58 och 62.

³ 8 kap. 9 § alkohollagen (2010:1622).

1.3 Övergripande lagstiftning

EU-rättsliga principer gäller generellt för all svensk lagstiftning och myndighetsutövning. Vid tillståndsprövningar aktualiseras bland annat likabehandlings-, öppenhets- och legalitetsprincipen. All form av diskriminering på grund av nationalitet är förbjuden enligt likabehandlingsprincipen. Tillståndsprövningen ska vara transparent, dvs. all information som inte skyddas av sekretess ska vara öppen och tillgänglig i enlighet med öppenhetsprincipen. Enligt legalitetsprincipen får ett beslut enbart fattas med stöd av lag. Det innebär att tillståndsprövningar enbart får avgöras efter avvägningar som framgår av alkohollagen och dess tillhörande föreskrifter.

All offentlig makt ska utövas med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans frihet och värdighet.⁴ Kommuner ska behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat.⁵ Syftet med krav på kommunala riktlinjer är att åstadkomma likabehandling av tillståndsansökningar och skapa en förutsebarhet inom kommuner. Det ska tydligt framgå vad som gäller i kommunen avseende tillståndsgivning för såväl sökande som allmänheten.⁶

2. Syfte

Mjölby riktlinjer för serveringstillstånd ska:

- skapa goda förutsättningar för en rättssäker, snabb och effektiv tillståndsgivning
- möjliggöra för sökande att på förhand bedöma om de kan beviljas serveringstillstånd
- skapa förståelse för hur alkohollagen och dess föreskrifter tillämpas

3. Riktlinjens innehåll

Riktlinjerna återger vad som väsentligen gäller enligt lag och andra författningar. Riktlinjerna visar även vilka hänsyn som tas till Mjölbys lokala förhållanden vid tillståndsgivningen. De kommunala riktlinjerna får dock inte ha normerande karaktär eller avvika från alkohollagens (2010:1622) bestämmelser.

Riktlinjerna syftar till att främja förutsebarhet, likabehandling samt effektivitet avseende tillståndsgivning och tillsyn av alkoholservering m. m.

⁴ 1 kap. 2 § regeringsformen (1974:152).

⁵ 2 kap. 3 § kommunallagen (2017:725).

⁶ prop. 2009/10:125, s. 94.

Riktlinjernas mål är att framhäva vikten av en återhållsam alkoholkonsumtion, särskilt bland ungdomar och unga vuxna. Kommunen vill bidra till en förbättrad folkhälsa samt sträva efter en god och sund restaurangkultur.

4. Ansvar och uppföljning

Förvaltningssekreterare ansvarar för uppföljning och eventuell revidering som ska ske varje mandatperiod eller vid förändringar av lagstiftning.

5. Handläggning av ansökningar om serveringstillstånd

5.1 Ansökan

Ansökan om serveringstillstånd görs skriftligen till Mjölby kommun, Omsorgs- och socialförvaltningen eller via e-tjänst som finns på Mjölby kommuns hemsida.

5.2 Handläggningstid

Sökande ska ta del av relevanta anvisningar och bifoga de handlingar som krävs för att ansökan ska bli komplett. Det är upp till sökande att visa att alkohollagens högt ställda krav på lämplighet är uppfyllda, både avseende bolaget/föreningen och personerna bakom verksamheten. För att påskynda handläggningstiden krävs det att samtliga nödvändiga handlingar, som framgår av anvisningarna och som upprepas i medföljande checklista, bifogas till ansökan fortast möjligt.

Utredningsförfarandet påbörjas först då ansökan är komplett.

En ansökan som inte är komplett avskrivs en månad från det att två påminnelser om begärda kompletteringar skickats, om inga handlingar från sökande inkommit till kommunen.

Handläggningstiden för serveringstillstånd är i normalfallet högst:

- Stadigvarande tillstånd – 8 veckor
- Tillfälligt tillstånd till allmänheten – 5 veckor
- Tillfälligt tillstånd till slutet sällskap – 3 veckor

I vissa fall krävs en längre handläggningstid än den som anges i gällande servicegaranti. Alkoholförordningen föreskriver att beslut ska fattas inom 4 månader från att komplett ansökan inkommit, tiden kan i vissa fall förlängas med högst 4 månader.

Sökande bör observera att handläggningstiden inför och under sommarsäsongen ofta är längre. Av den anledningen informerar kommunen på lämpligt sätt när en ansökan senast ska lämnas in för att sökande ska kunna garanteras besked i tid inför sommarsäsongen.

5.3 Avgifter

Aktuell information om gällande avgifter i Mjölby finns på kommunens websida. Avgifterna räknas årligen om utifrån prisbasbeloppet.

5.4 Kunskapsprov

Minst hälften av de personer som har betydande inflytande och är aktiva i rörelsen ska genomföra kunskapsprov när sökande är ett mindre bolag. För större bolag, såsom hotell- eller restaurangkedjor, där ägarna och den centrala företagsledningen inte är involverade i den dagliga driften krävs det att personerna som arbetar operativt i ledande ställning genomför kunskapsprov. I ideella föreningar ska minst 2 personer i styrelsen genomföra kunskapsprov.

Kunskapsprovet är webbaserat och genomförs enskilt i kommunens lokaler. Vid varje kunskapsprov erlägges avgift enligt fastställd taxa. Provtid bokas via kommunens alkoholdelegat. Datum för provtillfälle erbjuds inom två veckor från den dag sökande anmält sig redo för att genomföra kunskapsprov. Om sökande bedöms vara i behov av tolk kan kommunen ta hjälp av auktoriserad tolk.

5.5 Remissyttrande

Kommunens arbete på området genomförs i samverkan med andra myndigheter. Ärenden kräver ofta att alkoholhandläggare begär yttrande från olika remissinstanser. Remisser skickas främst till polismyndigheten, miljö- och hälsoskyddsenheten, räddningstjänsten samt Skatteverket. Det kan därutöver förekomma att remisser skickas även till Kronofogdemyndigheten.

Remissinstansernas synpunkter ska beaktas och de ska ges stor tyngd i ärenden, såklart under förutsättning att yttrandena är lagenliga. Ett remissyttrande som grundas på överväganden som är oförenliga med alkohollagen ska inte tillmätas betydelse.

5.5.1 Polismyndigheten

Vid bedömningen av om ett arrangemang ska anses vara av endast obetydlig omfattning tar kommunen hänsyn till arrangemangets art, antal gäster eller besökare, placering, tidsmässig omfattning samt tidpunkt m.m.

Polismyndighetens yttrande inhämtas avseende vandeln (dvs. skötsamheten) hos personer med betydande inflytande i verksamheten (s.k. PBI-personer). Polismyndighetens yttrande har stor betydelse för kommunens tillståndsprövning och ligger till grund för den lämplighetsprövning som görs i varje ärende.

Polismyndigheten kan även yttra sig om ordnings- och säkerhetsläget, brottsbelastat område samt risk för överetablering. Polismyndighetens yttrande i dessa frågor är viktiga och de ligger till grund för olägenhetsbedömningen som görs i varje ärende.

Polismyndigheten yttrar sig även om behovet av ordningsvakter i enlighet med lagen (1980:578) om ordningsvakter. Deras yttrande om behov av ordningsvakter blir som regel villkor vid tillståndsgivningen för tillfälliga serveringstillstånd.

5.5.2 Miljökontoret

Vid ansökan om stadigvarande tillstånd för servering till allmänheten inhämtas yttrande från miljö- och hälsoskyddsenhetens avseende sökandes verksamhetsutformning. Information om anläggningen är registrerad som livsmedelsanläggning, om verksamheten är förenlig med gällande livsmedelslagstiftning samt om det föreligger någon begränsning i verksamheten är av intresse för kommunen.

Vid varje tillståndsprövning ska kommunen bedöma om ansökt servering kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa. Kommunen kan skicka en remiss till miljö- och hälsoskyddsenheten för att samla information till olägenhetsbedömningen. Information kring eventuell risk för olägenheter i samband med ansökt verksamhet, ansökt serveringstid samt andra eventuella hinder är av intresse för kommunen.

5.5.3 Räddningstjänsten

Det är räddningstjänstens uppdrag att bedöma brandsäkerheten på serveringsställen och av den anledningen kan kommunen skicka remiss till räddningstjänsten. Remiss skickas som huvudregel för serveringstillstånd som avser lokaler inomhus samt större och folktäta arrangemang utomhus. Huruvida serveringsytan är lämplig utifrån brandsäkerhetssynpunkt samt en personantalsbedömning utifrån bifogad ritning är av intresse för kommunen. För att räddningstjänsten ska kunna göra en sådan bedömning krävs det att sökande lämnar in skalenliga och måttsatta ritningar där dörrar och dess bredder tydligt framgår.

5.5.4 Skatteverket och Kronofogdemyndigheten

Kommunen kan inhämta yttrande från Skatteverket om det uppkommer frågetecken kring sökandes ekonomi. Om kommunen begär det kan Skatteverket i vissa fall även kontrollera sökandes finansieringsplan och kalkyl för den planerade verksamheten. På kommunens begäran kan Skatteverket vara sakkunnig i kommunens ärenden. Det innebär att en person som är anställd på Skatteverket kan skriva sakkunnigutlåtande i kommunens ärenden. Denna möjlighet används främst i tillsynsärenden då tillståndshavare har restförda skatte- eller avgiftsskulder m. m.

Kommunen kan inhämta yttrande från Kronofogdemyndigheten om det uppkommer frågetecken kring sökandes ekonomi. Kronofogdemyndigheten kan yttra sig över sökandes eller tillståndshavares skuldsaldo, utmätningar etc.

5.6 Villkor vid meddelande av serveringstillstånd

En bedömning av vilka villkor som ska gälla görs i varje enskilt fall. Hänsyn tas bland annat till vilken verksamhet som ska bedrivas samt vilken typ av tillstånd ansökan

avser. Kommunen är relativt återhållsam avseende fogande av villkor till beslut om serveringstillstånd. Restriktiviteten gäller främst stadigvarande serveringstillstånd då förutsättningarna för stadigvarande verksamhet kan förändras över tid. Av den anledningen meddelas villkor om förordnade ordningsvakter främst för tillfälliga tillstånd. I övrigt meddelas villkor om ordningsvakter i enlighet med polismyndighetens yttrande i saken.

5.7 Dryckessortiment

Tillståndshavare ska erbjuda motsvarande lättdrycksalternativ som det finns alternativ för alkoholhaltiga drycker. Det innebär att tillståndshavare som serverar vitt respektive rött vin även ska kunna erbjuda alkoholfritt vitt respektive rött vin. Om starköl serveras ska det finnas lättöl. Om det serveras drinkar med alkohol ska det även finnas alkoholfria drinkar. Mineralvatten och läsk ska alltid kunna erbjudas. Marknadsföringen av lättdrycker ska motsvara marknadsföringen av alkoholdrycker. Det innebär bland annat att dryckesmenyer ska innehålla såväl alkoholhaltiga dryckesalternativ som alkoholfria dryckesalternativ.

5.8 Olägenheter och riskbedömningar

Serveringstillstånd får vägras redan då alkoholservering kan befaras medföra olägenheter. Om så sker ska kommunen motivera varför alkoholserveringen befaras medföra olägenheter. Avslagsbeslut ska vara väl motiverade utifrån samtliga omständigheter i det enskilda fallet. Att enbart hänvisa till kommunens alkoholpolitiska riktlinjer är inte godtagbart då de inte har någon normerande verkan. Störst vikt ska läggas vid yttranden från polismyndigheten och miljö- och hälsoskydds enheten.

Om ansökan avser serveringstillstånd i ett bostadsområde ska kommunen bedöma om närboende kan komma att störas om serveringstillstånd beviljas. Överetablering av serveringsställen i ett område medför störningar och påfrestningar för närboende. Därtill ökar risken för att serveringsställets gäster uppträder störande på allmänna platser. Mot bakgrund av det kan kommunen avslå en ansökan om serveringstillstånd, om ett område riskerar överetablering av serveringsställen som kan leda till alkoholrelaterade olägenheter. Detsamma gäller etablering av serveringsställen i ett område som på förhand har kända problem med missbruk. En grundläggande princip inom svensk alkoholpolitik är att sport och alkohol inte hör ihop. Återhållsamhet är därmed utgångspunkten för serveringstillstånd med koppling till sport, men kommunen gör en riskbedömning i varje enskilt fall.

5.9 Serveringstider

Alkohollagen anger att serveringstid är, om inte kommunen beslutar annat, från klockan 11:00 till klockan 01:00. Inomhus tillåter kommunen som regel serveringstid från klockan 11:00 till klockan 02:00, om inte risk för olägenheter kan befaras. Servering kan tillåtas till klockan 03:00. Utomhus tillåter kommunen som regel serverings-tid från klockan 11:00 till klockan 01:00, om inte risk för olägenheter kan befaras. I vissa fall kan kommunen behöva begränsa serveringstiden för uteserveringar i syfte att förhindra alkoholrelaterade olägenheter. Annan serveringstid kan bedömas som lämplig för vissa miljöer eller vissa typer av verksamheter. Om det finns anmärkningar mot serveringsstället kan serveringstiden begränsas eller annan administrativ åtgärd vidtas.

Kommunens bedömning avseende serveringstid avgörs främst av om alkoholserveringen kan antas inverka på omgivningen genom att diverse alkoholrelaterade olägenheter uppkommer.

Vid ansökan om serveringstid efter klockan 01:00 ska polismyndighetens och miljökontorets yttranden tillmätas stor betydelse.

Senare serveringstid än klockan 01:00 kan komma att innebära att serveringstillståndet beviljas med en provotid om lägst sex (6) månader och högst tolv (12) månader. Avgörande för beslut om eventuell provotid görs utifrån en bedömning i det enskilda fallet samt omständigheterna i övrigt.

Vid senare serveringstid än klockan 01:00 ska villkor meddelas att samtliga personer som arbetar med servering av alkohol-drycker på restauranger ska ha genomgått utbildning i ansvarsfull alkoholservering. Undantagna är de som enbart tillfälligt engageras, oavsett anställningsform.

Serveringsverksamhet efter klockan 01:00 ska förenas med en skärpt tillsyn och som regel krav om ordningsvakt.

Vid bristande ordning eller nykterhet, vid risk att närboende utsätts för störningar eller vid övriga olägenheter kan serveringstiden genom beslut av Omsorgs- och socialnämnden komma att inskränkas (s.k. partiell återkallelse).

5.10 Uteservering

Det krävs att serveringsytan utomhus är tydligt avgränsad och placerad i direkt anslutning till serveringsställets övriga lokaler. Utgångspunkten är att satellitserveringar, där uteserveringen har ett längre avstånd från övriga serveringslokaler, inte bör beviljas serveringstillstånd. Kommunen prövar dock varje ansökan individuellt.

Personalen ska kunna ha uppsikt och överblick över hela serveringsytan och det ska finnas sittplatser för matgäster. Uteserveringar har samma krav på tillhandahållande av mat som serveringslokalerna inomhus.

Kommunen kan begränsa serveringstiden för en uteservering i förhållande till serveringstiden för anslutande serveringslokal inomhus, om det föreligger risk för att närboende utsätts för alkoholrelaterade störningar. Serveringstillstånd för uteservering kommer inte beviljas om den befaras störa omgivningen, såsom närboende. En bedömning avseende serveringstid görs i varje enskilt fall, men polismyndighetens, miljö- och hälsoskyddsenhetens samt räddningstjänstens yttranden ska tillmätas stor betydelse.

Sökande ska visa att denne har rätt att disponera den mark där uteserveringen är belägen. Om uteserveringen ligger på privat mark ska sökande uppvisa ett skriftligt godkännande från markägaren. Om uteserveringen är belägen på allmän mark ska sökande uppvisa tillstånd för nyttjande av allmän mark från polismyndigheten.

5.11 Gemensamt serveringsutrymme

När ansökan om gemensamt serveringsutrymme lämnas in ska en av sökande tillståndshavare utses som huvudsökande. Huvudsökande är sedermera kommunens kontaktperson i ärendet vilket innebär att i princip all kommunikering kommer ske med huvudsökande. Observera att huvudsökande inte har ett större ansvar för det gemensamma serveringsutrymmet än övriga medsökande, trots sin utpekade roll som kontaktperson.

Krav på till exempel matservering gäller för var och en av de tillståndshavare som nyttjar det gemensamma serveringsutrymmet. Observera även att särskilda villkor kan meddelas för tillstånd att få nyttja gemensamt serveringsutrymme.

5.12 Ordningsvakter

Polismyndigheten besitter störst kunskap avseende bedömning av säkerhetsrisker samt ordningsläge m. m. Av den anledningen baseras kommunens beslut om krav på ordningsvakter i princip uteslutande på polismyndighetens förordande i inkommande remissyttranden, förutom i de fall serveringsstället bedriver servering till klockan 03:00 då kommunen alltid kan kräva ordningsvakt.

5.13 Verksamhetens inriktning

Alkoholservering ska ingå som en del i ett evenemang eller verksamhetskoncept. Evenemanget eller verksamhetskonceptet ska ha ett annat huvudsyfte än själva alkoholserveringen. Ambitionen avseende matutbud och matservering värderas noggrant i syfte att förhindra renodlade dryckesställen. Utgångspunkten är att verksamheter som i huvudsak bedriver nöjesverksamhet för ungdomar eller har ett dominerande inslag av spelverksamhet inte bör beviljas serveringstillstånd. Det beror på att risken för oönskade sociala konsekvenser bedöms vara högre i dessa sammanhang. I kommunens bedömning tas hänsyn till bland annat valet av marknadsföring, bokade artister samt verksamhetsbeskrivningen i övrigt. En förutsättning för att kommunen ska kunna göra en korrekt bedömning är att sökande lämnar in en tydlig, utförlig och sanningsenlig verksamhetsbeskrivning.

5.14 Kök och matutbud

Tillståndshavare ska erbjuda sina gäster ett varierat utbud av flertalet förrätter, huvudrätter samt efterrätter. Med varierat utbud menas tre för-, huvud- respektive efterrätter. Prefabricerade maträtter kan erbjudas som komplement till en meny innehållandes varierade maträtter som lagats eller på annat sätt tillretts i det egna köket.

Gällande meny ska bifogas ansökan. Detsamma gäller eventuell enklare nattmeny som sökande kan erbjuda sina gäster efter klockan 23:00. Serveringsställets matutbud ska marknadsföras på ett tydligt sätt under hela serveringstiden och serveringslokalen ska vara möblerad med bord och stolar så att gästerna kan sitta ner och äta.

5.15 Serveringstillstånd för cateringverksamhet

Vid inlämnad ansökan om stadigvarande serveringstillstånd för cateringverksamhet till slutna sällskap krävs en fullständig prövning av sökandes vandel och ekonomi. När serveringstillstånd har meddelats ska tillståndshavare inför varje cateringtillfälle på

förhand anmäla vilken lokal som cateringverksamheten ska bedrivas i. Kommunen ska vid varje cateringtillfälle pröva huruvida lokalen är godkänd utifrån räddningstjänstens krav gällande brandsäkerhet. Tillåtet personantal för en lokal kan variera, bl. a. beroende på möblering, storlek på eventuell scen samt det faktum att alkoholservering ska ske.

5.16 Pausservering

Restriktivitet gäller för beviljande av tillstånd för pausservering i samband med ungdomsarrangemang. Teater eller konsertlokal som saknar etablerad stadigvarande verksamhet kan enbart meddelas tillstånd för enstaka tillfälle eller för tidsperiod när gästspel förekommer.

5.17 Provsmakning

Provsmakning innebär att en arrangör får sälja små mängder av olika produkter i syfte att presentera produkternas smak och kvalitet.

Vid servering via provsmakning får varje smakprov maximalt innehålla:

- 2 cl för starksprit
- 5 cl för vin
- 10 cl för öl eller andra jästa alkoholdrycker

Arrangör som har ett stadigvarande serveringstillstånd, som omfattar de drycker som ska provsmakas samt den lokal där provsmakningen ska äga rum ska anmäla aktuella arrangemang till kommunen i förväg.

5.18 Tillstånd för servering till slutna sällskap

Det är upp till sökande att visa att servering av alkoholdrycker enbart kommer ske till slutna sällskap. Efter beviljat serveringstillstånd är det upp till tillståndshavaren att tillse att det enbart är slutna sällskap som serveras på serveringsstället. Det kan till exempel ske genom att obehöriga hindras från att tillträda serveringsytan. Tillståndshavare som annonserar sin verksamhet allmänt på till exempel sociala medier anses rikta sig till allmänheten och kan därmed inte beviljas serveringstillstånd för slutna sällskap.

5.19 Tillfälligt tillstånd för servering till allmänheten

Regelbundet återkommande verksamhet kan inte ses som tillfällig servering. Det krävs att verksamheten är av tillfällig karaktär, såsom festivaler eller andra enstaka evenemang. Verksamhet som kräver serveringstillstånd under mer än tre månader ses inte som verksamhet av enbart tillfällig karaktär.

Aktuellt datum för serveringstillfället ska anges i ansökan.

5.20 Alkoholservering vid idrottsevenemang

Mjölby kommun har en restriktiv syn på alkoholservering i anknytning till idrottsutövande eller i lokaler där sådant kan förekomma. Utgångsläget är att alkoholservering bör undvikas vid idrottsevenemang, men en bedömning görs i varje enskilt fall utifrån de förutsättningar ansökan omfattar. Det rör sådant som arrangemangets art, publikens

sammansättning vad gäller till exempel ålder och risken för ordningsstörningar. I samband med ungdomsidrott ges inte serveringstillstånd.

Vid ett eventuellt beviljande av serveringstillstånd i idrottshall eller liknande skall serveringen ske på väl avgränsad yta som inte får inrymma läktarplats. Alkoholservering och innehav av alkohol får således inte förekomma på läktarplats. Mjölby kommun kan också komma att villkora begränsade serveringstider som till exempel att servering endast får ske två timmar före och två timmar efter aktivitet. Om sökt serveringslokal används för organiserad ungdomsidrott kan villkor komma läggas om att alkoholservering inte får ske under tid som sådan verksamhet bedrivs.

6. Handläggning av ansökningar om gårdsförsäljningstillstånd

6.1 Inledning

Regeringen har beslutat att under perioden 2025-06-01 – 2031-05-31 tillåta småskalig gårdsförsäljning av alkoholdrycker. Försäljningen ska vara begränsad och det ska vara besöket snarare än försäljningen som står i centrum. Gårdsförsäljning kräver tillstånd och att alkoholdryckerna är egentillverkade.

Gårdsförsäljning regleras i alkohollagen 5 a kapitel, 1 kapitel 13 och 14 § samt 9 kapitel 18 a §.

Handläggning av ansökningar om gårdsförsäljningstillstånd följer i tillämpliga delar handläggningen av ansökningar om serveringstillstånd.

6.2 Rättsregel

- Enbart småskaliga oberoende tillverkare ska få meddelas gårdsförsäljningstillstånd.
- Gårdsförsäljning ska endast få ske till konsumenter som deltar i ett kunskapshöjande besöksarrangemang som anordnats av tillverkaren.
- Tillståndshavaren ska få bedriva gårdsförsäljning från endast ett försäljningsställe.
- Försäljningen till varje enskild konsument får inte överstiga 0,7 liter spritdrycker, tre liter vin, tre liter starköl och tre liter andra jästa alkoholdrycker vid samma besökstillfälle.
- Åldersgränsen för inköp av alkoholdrycker är 20 år.
- Försäljningstiderna är mellan kl. 10.00 och 20.00 alla veckodagar om inte kommunen beslutar annat. Vid bestämmande av tiden för gårdsförsäljning ska

det särskilt beaktas om försäljningen kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa.

- Om gårdsförsäljning på grund av försäljningsställets belägenhet, besöksarrangemangets utformning eller andra omständigheter kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa, får gårdsförsäljningstillstånd vägras även om övriga krav enligt alkohollagen är uppfyllda

6.3 Kommunens tillämpning

- Försäljningsdagar och tider ska normalt sett följa det som anges i lagen utan inskränkningar.
- Om det finns risk för olägenheter för barn eller ungdomar kan försäljningstiderna inskränkas eller tillstånd vägras.

7. Utbildning i ansvarsfull alkoholservering

Tillståndshavare ansvarar för att ha tillsyn över alkoholserveringen. I tillståndshavarens frånvaro ska det finnas annan personal som delegerats ansvaret. Det är upp till tillståndshavaren att bestämma vilken eller vilka personer som är lämpade. Utsedd personal ska besitta tillräckliga kunskaper i alkohollagen då alkoholserveringen ska bedrivas i enlighet med bestämmelserna i alkohollagen. Kommunen ger tillståndshavare möjlighet att utbilda sin personal genom att årligen anordna utbildning i ansvarsfull alkoholservering. En rekommendation är att låta all personal genomgå utbildningen. Personalen bör därefter genomgå utbildningen igen efter cirka tre år för att repetera sina kunskaper och hålla dem uppdaterade. Tillståndshavare med flertalet säsongsarbetare bör ges möjlighet att utbilda sin personal genom att anmäla dem till en kortare kurs under våren som inriktas mot säsongsarbete inom serveringsverksamhet.

8. Marknadsföring

Särskild återhållsamhet bör gälla avseende all typ av marknadsföring av alkoholdrycker som sker utomhus. Marknadsföring utomhus kan uppfattas av fler människor och sådan marknadsföring kan därtill uppfattas av till exempel barn och unga. Marknadsföring av alkoholdrycker kan även uppfattas som störande för stadsbilden i stort.

9. Tillsynsverksamhet

Kommunen erbjuder genom samarbetsavtal med Motala kommun årliga utbildningar i ansvarsfull alkoholservering. Kommunens webbsida ska uppdateras med aktuell information. Därutöver har inblandade myndigheter regelbundna samverkansträffar.

Kommunen genomför samordnade tillsynsbesök utifrån en upprättad och beslutad tillsynsplan. Utöver samordnade tillsynsbesök genomför kommunen spontana eller påkallade tillsynsbesök vid ett antal serveringsställen varje år. Om möjligt bör kommunen även genomföra tillsyn under större evenemang då riskerna för alkoholrelaterade olägenheter som huvudregel är större.

Inre tillsyn genomförs i syfte att kontrollera om tillståndshavarna fortsatt uppfyller alkohollagens krav om personlig och ekonomisk lämplighet. Inre tillsyn genomförs främst genom inhämtande av uppgifter från olika myndigheter med hjälp av datatekniska lösningar eller genom direktkontakt med myndigheterna. Kommunen kontrollerar exempelvis om det förekommer misskötsamhet avseende inbetalningar av skatter och avgifter till det allmänna. Tillståndshavarnas försäljning av mat och alkoholdrycker följs årligen upp genom inlämnade restaurangrapporter. Kommunen kan även få information från andra myndigheter om de genomfört inspektioner eller om polismyndigheten varit tvungen att ingripa på grund av oordning och onykterhet på serveringsställe.

I vissa fall krävs det att en tillsynsutredning öppnas. Uppgifter som framkommer under tillsynsutredningen ska kommuniceras med tillståndshavaren. Tillsynsutredningar kan medföra sanktionsåtgärder gentemot tillståndshavare, dvs. erinran, varning eller återkallat serveringstillstånd.

10. Källförteckning

Alkoholförordning (2010:1636)

Alkohollagen (2010:1622)

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004

Folkhälsomyndighetens föreskrifter om kunskapsprov (FoHMFS 2014:7)

Vägledande kommentarer till, FoHMFS 2014:7, Folkhälsomyndighetens föreskrifter om kunskapsprov

Handbok Alkohollagen, Statens folkhälsoinstitut, reviderad upplaga 2009

Kommunallag (2017:725)

Konsumentverkets författningssamling, KOVFS 2009:6, Konsumentverkets allmänna råd för marknadsföring av alkoholdryck till konsumenter

Lag om ordningsvakter (1980:578)

Ordningslag (1993:1617)

Prop. 1994/95:89, Förslag till alkohollag

Prop. 2000/01:97, Vissa ändringar i alkohollagen

Prop. 2009/10:125, En ny alkohollag

Regeringsformen (1974:152)

SFS 2025:299 Lag om ändring i alkohollagen

Mjölby kommun
Förvaltning: Omsorgs- och socialförvaltningen
Telefon: 010-234 50 00
E-post: social@mjolby.se
Besöksadress: Burensköldsvägen 11–13, 595 80 Mjölby

The logo for Världsvan & Hemkär, consisting of a red rounded rectangle with the text "Världsvan & Hemkär" in white sans-serif font.

Världsvan
& Hemkär